

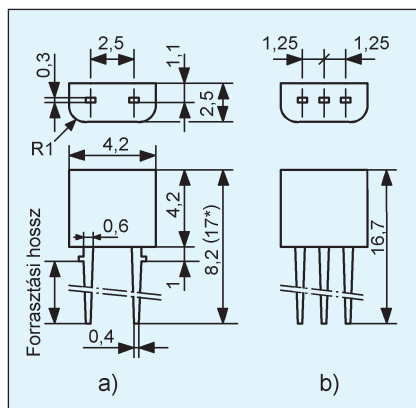
RFT gyártmányú, plasztiktokozású diszkrét félvezetők és diódasorok azonosítása

Pálinkás Tibor gépészmérnök, tpalinkas@radiovilag.hu

Mára számos NDK gyártmányú elektronikai műszer és műszerroncs került amatőrkézre. Utóbbiakat szétbontva műanyag tokozású félvezető eszközök sokaságára lelhetünk, amelyek azonosítása a rajtuk feltüntetett kódszerű jelölések alapján elsöre reménytelennek látszik. Arról van szó, hogy nem a teljes, a valaha kiadott katalógusokban, adatlapokon olvasható típusjelzést vitték fel a tokokra, hanem annak erősen rövidített, bár az egyértelmű azonosítást így is lehetővé tevő változatát. Ám van olyan sorozat, amelyiknél a tok felső síkját festették be a típusjelzést azonosító színűre.

A Miniplast tokozás

A szóbanforgó diszkrét dióda- és tranzistorcsipek olyan lapos, lekerekített élű – D betűre hasonlító keresztmetszetű – szürke vagy fekete színű tokokban rejtőznek, amelyek a nyugati gyártók E-line elnevezésű tokozását idézik. (Miért nem „D-line”)? Egyébként ilyen tokozású volt például a Zetex ZTX sorozatú tranzistorcsaládjának több tagja.) A keletnémet gyártó (VEB RFT; RFT Electronic) a hasonló tokokjait *Miniplast* elnevezéssel illette. A kétlábú eszközök (kisjelű Si diódák, kisteljesítményű Z-diódák) tokjának körvonalrajzát az **1.a ábrán**, a tranzistorok, két MOSFET és egy kettősdióda háromlábú tokjának körvonalrajzát az **1.b ábrán** tüntetük fel. Észrevehetjük, hogy a lábosztás nem a szokásos 0,1” (1 raszter), ill. 0,05” (0,5 raszter), hanem 2,5, ill. 1,25 mm. Az NDK félvezetőire – így pl. a DIL-tokozású

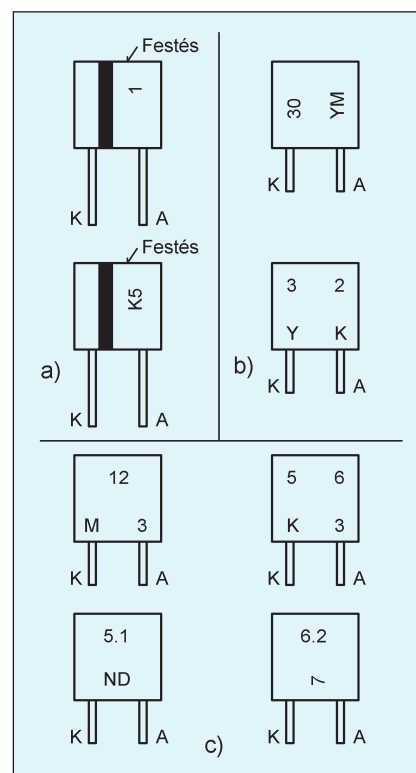
1. ábra

integrált áramköreire –, csatlakozóira, és általában minden elektronikai/villamos alkatrészére jellemző a metrikus rendszerben értelmezett kivezetéstávolság. Ez kis lábszámoknál nem okoz különösebb gondot, de egy 28 lábú IC-t már nagyon nehéz egy nyugati eredetű foglalatba beleerőltetni, egy 40 lábút pedig már a hagyományos raszter szerint gyártott nyákba sem könnyű beültetni! ($19 \cdot 2,54 = 48,26$ mm, $19 \cdot 2,5 = 47,5$ mm; a különbség 0,76 mm.) A szovjet, ill. csehszlovák (TESLA) IC-k lábkiosztása is a metrikus rendszert követte.

Diszkrét Miniplast diódák

Az 1.a-n feltüntetett 17 mm-es összhossz a színjelölésű SAY12, 16, 17, 18, 20, 73; L2 kiegészítő típusjelű sorozatra vonatkozik (pl. SAY12L2). E diódacsalád tokjükrén csak a dátumkód szerepel, ami vagy egy számjegy, vagy két karakter (**2.a ábra**). A katódot legtöbbször fehér – esetenként a színekódnak megfelelő színű, de néha attól eltérő – sáv jelöli; ez kizárólag erre a típuscsaládra jellemző! Az viszont mindegyikre igaz, hogy az ábrázolt helyzetben a tok bal oldali lába a katód, a jobb oldali az anód. A diódák színekódját és helyettesítő típusaikat az **1. táblázat** tartalmazza.

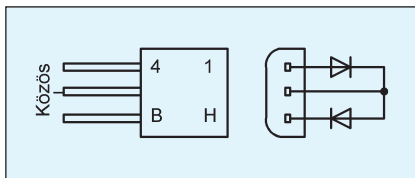
A rajzon (és az összes többi tokrajzon) feltüntetett dátumkód az éppen kezembe került példányé. A végén erre részletesen visszatérek. (Megjegyzem, hogy az

2. ábra

SAY12B...SAY20B, Ø2,4×5 mm-es hengeres műanyag tokozású, de a fentiekkel azonos paraméterekkel jellemezhető diódák katódgyűrűjének hasonló színjelölése van, csupán az SAY20B gyűrűje fekete. Hogy miért, azt ne tőlem tessék megkérdezni...)

Az SAY30, 32, 40, 42 esetén fenn a típusszám, alul az SAY-ra utaló Y és a gyártási év kódja van. A feliratok kétféle elrendezésben fordulnak elő (**2.b ábra**). Ezen sorozat a katalógusok szerint rövidlábú, bár az SAY32-nek talákoztam hosszú lábú

3. ábra

példányaival is. A helyettesítő típusaik a **2. táblázatból** kiolvashatók. Megjegyzem, hogy a típusjel első betűje, az „S” szilíciumeszközre utal. Az RFT germánium félvezetőinek a típusjele „G” betűvel kezdődik. A második betű az eszköz fajtájára utal: A = kisjelű dióda.

Ugyanilyen lábhosszúságú tokban forgalmazták a SZX21/xx Z-dióda-családot. A toktükrön fenn a névleges letörési feszültség van feltüntetve voltban (1; 5.1; 5.6; 6.2; 6.8; 7.5; 8.2; 9.1; 10; 11; 12; 13; 15; 16; 18; 20; 22; 24), alul kétjegyű dátumkód olvasható (**2.c ábra**). A 10 V-nál kisebb feszültségű példányokon a két számjegy közül gyakran hiányzik a tizedespont vagy a tizedesveszteső, viszont van betűköz (az ábrán ilyen az 5,6 V-os). A korábbi gyártmányokon a felirat piros, a dátumkódot (egyetlen számjegyet) pedig a letörési feszültség alatt fektetve tüntették fel (példa: 6,2 V-os).

Ezek a Z-diódák legfeljebb 250 mW-ot disszipálhatnak, így az 1 V-os (ez üzemszerűen nyitóirányú és valójában max. 0,9 V-os) legfeljebb 200 mA-t, a 24 V-os legfeljebb 9 mA-t visel el. A letörési feszültség tűrése mindenképp ±5%.

1. táblázat

Típus	Színkód	P_{totr} mW	U_{Rr} V	I_F mA	Helyettesítő típus
SAY12L2	narancs	430	50	300	BA204, BAV18, BAV76, BSW76, BAY42
SAY16L2	zöld		30		BA220, BAV17, BAY41
SAY17L2	piros	300	50	175	BA108, BA147, BAY38, BAY95
SAY18L2	sárga		25		BA108, BAY147
SAY20L2	kék		15	75	BAY93
SAY73L2	fehér	430	50	300	- (logikai áramkörökhöz)

2. táblázat

Típus	P_{totr} mW	U_{Rr} V	I_F mA	Helyettesítő típus
SAY30	150	25	30	BA216, 1N385
SAY32			50	BA217, BAY32, 1N813
SAY40	15	15	20	BA116
SAY42			30	BAW75, BAY52, 1N138

Az 1.b ábra szerinti háromlábú tokba került a SAL41 kettős-dióda is (**3. ábra**). Bár az adatlapja nem tér ki rá, méréseim szerint a két dióda nyitóirányú karakterisztikája pár millivolton belül együttfut, így eredményesen tudtam alkalmazni differenciáltranszformátoros mérőfejek jelkondicionáló áramkörében. Az eszköz diódáira kb. 15 V-os záróirányú feszültség kapcsolható, a nyitóirányú áramuk tartósan 20 mA lehet, a két dióda együttes teljesítménydisszipációja legfeljebb 150 mW. A tokon a 41 típusszámot, alatta a – talán – kétjegyű dátumkódot tüntetik fel (lásd az utolsó pontban). *Vigyázat! Amennyiben a szakrajzokban nálunk érvényes Monge-féle vetítés szabályai szerint értelmezzük a tokrajzokat, akkor a katalógusokban fordított bekötéssel ábrázolják a diódákat!*

Kisjelű Miniplast szilíciumtranzisztorok (planár epitaxiális)

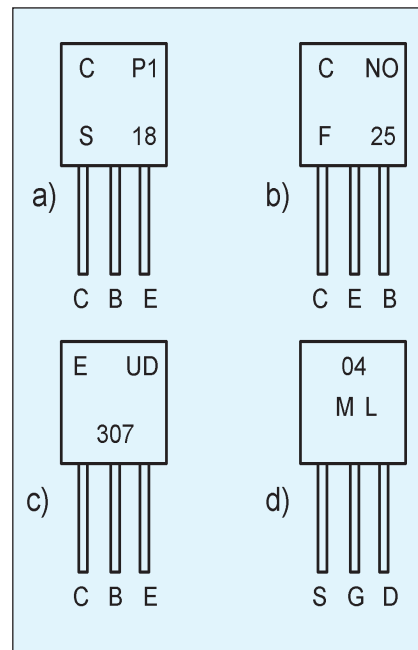
Az npn struktúrájuk legfontosabb adatait a **3. táblázat**, a pnp struktúrájukét a **4. táblázat** tartalmazza. A táblázatokban szereplő típusok típusjelzése után álló betű az áramerősítési ténye-

ző szerinti osztályba sorolást jelzi: A: 18...35; B: 28...71; C: 56...140; D: 112...280; E: 224...560; F: 450...1120.

A toktükrön levő feliratok eléggé sajátos elrendezésűek. Felül baloldalt az áramerősítési tényező szerinti besorolás, jobboldalt a két betűből álló dátumkód szerepel. Az npn tranzisztorok esetén alul baloldalt a C, az F vagy az S betű olvasható. Jelentőségük: SC (hangfrekvenciás), SF (rádiófrekvenciás), ill. SS (kapcsoló). Alul jobbra egy kétjegyű szám van, ami a típusszám 2. és 3. számjegye (az első számjegye ui. mindig „2”). A **4.a ábrán** egy SS218C, a **4.b ábrán** egy SF225C feliratozása látható. A pnp tranzisztorok esetében alul csak a háromjegyű típusszám olvasható (307, 308 v. 309; **4.c ábra**).

Miniplast MOSFET-ek

Két típusról van tudomásom. Ezeket az n csatornás, kiürítéses FET-eket általános felhasználás-

4. ábra